

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Vysoká škola: Právnická fakulta University Karlovy

Obor: Právo a právní věda

Název práce: Právna kontrola ústavnosti aktov moci zákonodárnel a moderný právný štát

Autor práce: Juraj Juhas

Vedoucí práce: JUDr Jan Pinz, Ph.D.

Oponent práce: JUDr Radovan Suchánek, Ph.D.

A. Úvodní charakteristika práce

Předložená diplomová práce má 136 stran vlastního textu včetně obsahu práce, jejího úvodu a závěru. Zvláště je připojen seznam použité odborné literatury na 7 stranách a seznam použitých právních předpisů na 2 stranách. Včetně cizojazyčného názvu práce (*Constitutional review and modern Rechtsstaat*) a stručného obsahu práce (*Zusammenfassung*), jakož i klíčových slov obsahuje celá práce celkem 148 stran.

Předmětem práce je pokus o vyřešení náročné otázky kladené v seriosně pojímané vědě ústavního práva a teorii moderního právního státu, totiž zda je kontrola ústavnosti aktů moci zákonodárné jako reprezentanta lidu vykonávaná prostřednictvím ústavního soudu v souladu s v demokracii nezbytnou a také proklamovanou zásadou svrchovanosti lidu.

Cílem práce je nalezení některých řešení v úvahách *de lege ferenda*, které by mohly zmírnit, v pohledu kritických názorů, existující deficit demokratičnosti v podobě někdy *de facto* nadústavní instituce ústavního soudnictví stojící nad vůlí lidu projevované svými zástupci v zákonodárném sboru.

Za tím účelem diplomant logicky rozvrhl celou práci na teoreticky zaměřenou všeobecnou část (základní právní pojmy a kategorie, historická genese sledovaného fenoménu a související teoretické právní problémy) a na část zvláštní (positivně-právní komparace vybraných aspektů, kritika platné právní úpravy ústavního soudnictví v České republice a úvahy *de lege ferenda*).

B. Zhodnocení procesu tvorby práce

Autor práce postupoval při zpracování zvoleného tématu samostatně s použitím nemalého množství kvalitní odborné literatury včetně zahraniční (celkem více jak 80 titulů). Zároveň se pravidelně zúčastňoval konzultací s vedoucím diplomové práce, kterými doplňoval svůj vlastní tvůrčí postup v teoreticky obtížných partiích práce.

C. Zhodnocení vlastní práce

1. Charakteristika formální stránky

Vnější struktura práce odpovídá klasickému akademickému způsobu třídění obsahu autorských děl a logické posloupnosti zpracovávaného tématu. Bezchybné je i grafické zpracování názvů celé struktury v jejich diferencovaném členění. Rovněž tak lze kladně hodnotit používání dalších grafických rozrůznějí písma (písmo tučné, kursiva, podtržení) v závislosti na autorem sledovaném cíli. Stejně tak je kvalitně volený a plynule zakódovaný literárně pramenný doprovod celého autorského díla. Případné nedostatky formálního charakteru (překlepy nebo výjimečně i neodstraněné slovní nepřesnosti) jsou v tak obsažné a náročné práci zcela minimálního počtu a v celkovém pohledu zanedbatelné. Mimořádně pečlivě je zpracován četný poznámkový aparát.

2. Charakteristika věcné stránky

Vnitřní struktura práce představuje logicky odůvodněný soubor odborně zpracovaných dílčích témat ve svém komplexu korespondujících celkovému pojetí vytvořeného díla. Diplomant s dobrou věcnou znalostí a ve vhodném kontextu používá v textu práce příslušné odborné pojmy a názvosloví. Taktéž obsah poznámkového aparátu vykazuje odbornou úroveň zpracování. Práce neulpívá na obvykle pouhé deskripci pozitivně právního stavu na úseku ústavního soudnictví, nýbrž kriticky proniká do podstaty věci a není prosta návrhů a doporučení pro demokratické zlepšení zapouzdřeného stavu, i když autor vždy nedospívá k jednoznačným a principiálním řešením.

D. Závěrečná klasifikace práce

Posuzovaná diplomová práce v zásadě neobsahuje významnější nedostatky a pochybení formálního rázu. Rovněž tak neexistují seriosně vytknutelné vady věcného charakteru. Celá práce postupuje v kontinuálně sevřeném sledu od nezbytné stránky pojmoslovné a terminologické a dále od počátku prvků vývoje právní kontroly ústavnosti v Anglii (pokud se o takové instituci dá hovořit v zemi s nepsanou ústavou), přes ústavně neopodstatněnou funkci kontroly ústavnosti přisvojené si svého času nejvyšším soudem Spojených států, až po instalaci této instituce jako samostatné v jistých politických podmínkách vznikání Republiky Rakousko a její ústavy, tehdy se záměrem uvolnit ruce novému zákonodárnému orgánu k vlastní činnosti a disponovat operativním právním nástrojem zejména na rušení bývalých císařských říšských zákonů a nařízení. Ve zvláštní části je práce s nemenší pečlivostí zaměřena na platný právní stav a na jeho kritický rozbor včetně některých proposic. Ve snaze tematicky obsáhnout celou architekturu fenoménu právní kontroly ústavnosti nutně nemohla být úplně pokryta celá sféra kriticky nahlížených jednotlivostí příslušnými návrhy a doporučeními, včetně jejich podrobnějšího rozpracování. Přesto práce představuje výrazně kvalitní dílo zpracované s odbornou fundovaností a se zřetelnými prvky vědeckosti.

Autor si zvolil nelehkou cestu kriticky tvůrčího pojetí práce místo obvyklého pohodlného scénáře spočívajícího v pouhé deskripci a omílání dobově tautochromních názorů. Pokrok ve všech vědních oborech vždy spočíval na odvaze nastavit kritické zrcadlo stávající praxi. Úkolem vědy, a to ani jejich začínajících adeptů, není posvěcovat nebo dokonce opěvovat daný právní stav, nýbrž naopak jej podrobovat věcné kritice, a to cestou svobodného bádání a zastávání různých právních názorů. A navíc demokratická řešení nejsou nikdy překonaným názorem. To si lze uvědomit při návrzích na výběr soudců vrcholových soudních orgánů z jistého tendru. Také výběr losem z takového tendru se v celých dějinách ukázal být neobjektivnějším procesem. Konec konců návrh na odvolatelnost soudců za předem stanovených podmínek je jedním ze způsobů odstranění tendencí ke kastovnímu zřízení v této sféře a zcela odpovídá demokratické zásadě: kdo může být povolán, může být také odvolán.

S přihlédnutím k rozsahu a odborné náročnosti zpracované materie a s ohledem na soustavnost s jakou se diplomant věnuje zvolenému tématu již od úspěšně obhájených kolokviálních a studentských vědeckých prací lze konstatovat, že autor této práce je evidentně vědecky edukatibilní se zřejmou možností dalšího odborného vývoje v oboru ústavněprávním a státně-teoretickým.

I když práce nepřináší veškerá možná a ucelená řešení všech otázek podrobených kritickému pohledu, není nesnadné konstatovat, že předložená diplomová práce splňuje beze zbytku všechny požadavky kladené na tento druh závěrečných prací, ba dokonce nesporně převyšuje jejich průměr. Ačkoliv by se tato práce podle mínění jejího vedoucího mohla ucházet o uznání za práci rigorosní, bylo by ochuzení pro odbornou veřejnost, kdyby diplomant nenapsal práci rigorosní na blíže vymezené téma této kategorie. Proto

d o p o r u č u j i

tuto diplomovou práci k vykonání obhajoby a v jejím rámci kladu diplomantovi tyto otázky:

1. Jaký význam z hlediska obecně teoretického má s konstitucionalismem spjatá idea, resp. princip sebeurčení lidu?
2. Jakou kontrolu ústavnosti připouštěla originární Montesquieuova koncepce dělby moci?

Předmětnou diplomovou práci ve smyslu způsobu zpracování věcné tematiky, kvality formální struktury a odborného stylu práce hodnotím klasifikačním stupněm

v ý b o r n ě.

Konečné hodnocení bude stanoveno s přihlédnutím na posouzení obhajoby a zodpovězení otázek položených hodnotiteli v posudcích, popř. v plénu.

V Praze dne 21. 9. 2014

JUDr Jan Pinz, Ph.D.
vedoucí diplomové práce